

drer fra overordnede og overordnedes ansvar for underordnedes handlinger.

Artikel 22 – 24 indeholder en række grundlæggende strafferetlige principper. Artikel 22 fastslår, at en person kun kan ifalde strafansvar i henhold til statuten, hvis den pågældende adfærd på gerningstidspunktet udgør en forbrydelse under domstolens jurisdiktion. Bestemmelsen foreskriver, at definitionen på en forbrydelse skal fortolkes strikte, samt i tilfælde af uklarhed til fordel for den berørte person. Det anføres udtrykkeligt i bestemmelsen, at den ikke er til hinder for, at et forhold er en forbrydelse efter folkeretten i øvrigt. Artikel 23 bestemmer, at en person, der er domfældt af domstolen, kun kan idømmes straffesanktioner, der er angivet i statuten. Artikel 24 understreger, at statuten ikke har tilbagevirkende kraft. Ændres de retsregler, der finder anvendelse på en given sag, inden der er faldet endelig dom i sagen, finder de retsregler anvendelse, der er mest gunstige for den tiltalte.

Artikel 25 tillægger domstolen jurisdiktion med hensyn til fysiske personer, og udelukker dermed retsforfølgning ved domstolen af stater eller juridiske personer. Bestemmelsen slår fast, at der i henhold til statuten kan straffes ikke blot for selve udførelsen af den strafbare handling, men også for medvirken og forsøg. Det understreges, at bestemmelser i statuten om individuelt strafansvar på ingen måde påvirker staters ansvar i henhold til folkeretten.

I henhold til artikel 26 har domstolen ikke jurisdiktion med hensyn til personer, der var under 18 år på gerningstidspunktet.

Artikel 27 fastslår, at alle fysiske personer kan straffes uanset deres officielle stilling, herunder som statsledere, regeringsmedlemmer mv. Bestemmelsen må anses som en kodificering af sædvaneretlige principper, der har udviklet sig siden anden verdenskrig.

Artikel 28 regulerer overordnedes strafansvar for kriminelle handlinger begået af deres underordnede. Strafansvaret indbefatter tilfælde, hvor den overordnede har undladt at gribe ind for at standse eller hindre strafbare handlinger, eller hvor den overordnede har undladt at iværksætte efterforskning og retsforfølgning af gerningsmændene. Ansvar for underordnedes handlinger gælder for både militære ledere og civile ledere. Overordnedes ansvar for aktiv handling henhører under artikel 25. Artikel 28 gælder kun kommandoansvar for forsætlige undladelser og berører ikke artikel 25. Doktrinen om, at ledere kan holdes strafferetligt ansvarlige for handlinger begået af deres underordnede, har et solidt grundlag i folkeretlig sædvaneret.

Artikel 29 slår fast, at forbrydelser, der henhører under domstolens jurisdiktion, ikke forældes.

Artikel 30 beskriver hvilke subjektive krav, der skal være opfyldt, før domstolen kan anse en tiltalt for strafferetligt ansvarlig. Det er anført i bestemmelsen, at forbrydelsen i sine væsentlige bestanddele skal være begået med vilje og viden.

Artikel 31 – 33 beskriver forskellige situationer, der efter omstændighederne kan begrunde straffrihed. Artikel 31 indeholder diverse straffrihedsgrunde, der også kendes i national strafferet, herunder psykisk lidelse, beruselse, nødværge og tvång. Artikel 32 regulerer i hvilket omfang, vildfarelse kan begrunde fritagelse for strafansvar. I henhold til artikel 33 fritager det forhold, at en person har handlet efter ordre fra en overordnet, ikke i sig selv den pågældende for strafansvar.

Kapitel 4: Domstolens sammensætning og administration (artikel 34 – 52)

Kapitel 4 omhandler domstolens sammensætning og administration. Domstolen består af fire organer: præsidentskabet, domstolsafdelingerne, anklagerens kontor og justitskontoret. Kapitlet fastlægger blandt andet organernes sammensætning, valg, kvalifikationskrav og funktionstid. Endvidere fastlægges regler om fritagelse og inhabilitet samt om immuniteter og privilegier. Nedsættelsen af en enhed under justitskontoret for ofre og vidner er beskrevet. Afslutningsvis bestemmes, at der skal udarbejdes to yderligere regelsæt: procesreglementet og domstolens regulativ.

I henhold til artikel 34 skal domstolen bestå af fire organer: præsidentskabet, domstolsafdelingerne, anklagerens kontor og justitskontoret.

Artikel 35 regulerer dommernes tjeneste. Alle dommere vælges som medlemmer af domstolen på fuld tid og skal være tilgængelige for domstolen på dette grundlag. De dommere, der udgør præsidentskabet, skal gøre tjeneste ved domstolen på fuld tid og afgår i hvilket omfang, at også andre dommere skal gøre tjeneste på fuld tid. På denne måde etableres en ordning, der sikrer fleksibilitet, ikke mindst i forhold til domstolens varierende arbejdsmængde.

Artikel 36 og 37 beskriver kvalifikationskrav til dommerne og deres indstilling og valg. I henhold til artikel 36 består domstolen af 18 dommere; et antal, der dog kan forøges efter anmodning fra præsidentskabet. Dommerne skal være af høj moralsk anseelse, være upartiske og hæderlige og i øvrigt opfylde de betingelser, der i deres eget land kræves for at besidde de højeste dommerembeder. Dommerne skal endvidere have anerkendt kompetence inden for strafferet og